CAL-AWACS-2021- 016

CONCEPT-VERSLAG COMMISSIE AWACS LIMBURG
DIGITAAL 25 maart 2021 15.30 UUR – 17.00 UUR (via MS-Teams)

Aanwezig leden CAL:

Dhr. Burlet	Voorzitter
Dhr. Achten	Secretaris
Mw. Quadvlieg	Wethouder Beekdaelen
Dhr. Raes	Raadslid Beekdaelen
Dhr. Franssen	Raadslid Beekdaelen
Mw. Offermans	Raadslid Brunssum
Dhr. Kleuters	Burgerlid Brunssum
Dhr. Pellemans	NATO Basis Geilenkirchen
Dhr. Van Dam	NATO Basis Geilenkirchen
Dhr. Kwast	Ministerie van Defensie
Mw. Turfboer	Ministerie van I&W
Dhr. Geurts	Burgemeester Beekdaelen
Dhr. Kockelkoren	Burgerlid Beekdaelen
Dhr. Demmers	NATO Basis Geilenkirchen

Aanwezig t.b.v. toelichting bij agendapunten:

Mw. Duijvestijn	SKZL
Mw. Essers	GGD Zuid-Limburg
Dhr. Hajema	GGD Zuid-Limburg
Dhr. Van Vught	Ambtenaar provincie Limburg

Aanwezige toehoorders:

Dhr. Hendrikx	Beleidsadviseur Ruimte gemeente Beekdaelen
Dhr. Blijlevens	Bestuursadviseur van dhr. Burlet
Dhr. Laeven	Vertegenwoordiger burgers
Dhr. Claessens	Dagblad de Limburger
Dhr. Senden	Z0 – NWS
Dhr. Gebben	Burger Beekdaelen
Fam. Van der Land	Burgers Beekdaelen
Dhr. Laeven	Vereniging Stop Awacs Overlast
Dhr. Richter	Burger Beekdaelen
Mw. Hanssen	Beleidsambtenaar Brunssum

Afgemeld:

Dhr. L'Espoir	Wethouder Brunssum

1. **Opening (met oplezen namen aanwezigen i.v.m. presentielijst)**

Zie hierboven.

2. **Vaststellen concept-agenda**

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Presentatie GGD-ZL

Toelichting op de memo “Resultaten van onderzoeken naar de gezondheidseffecten van geluid van vliegverkeer” door drs. P. Esser en dr. K.J. Hajema (CAL-AWACS-2021-02). Presentatie is verzonden bij e-mail van 8-04-2021 (CAL-AWACS-2021-12).

Dhr. Franssen vraagt naar de respondenten. Ca. 1 op de 4 tot 5 bewoners, volwassenen, in de leeftijd tussen 18 – 65 jaar zijn bevraagd op aspecten van geluidhinder en leefomgeving. Het betreft het overgrote deel. Een deel in deze categorie heeft ook deelgenomen aan de vragen voor ouderen.

Mw. Quadvlieg vraagt hoeveel mensen wonen in de contour 45-50 dB Lden contour. Ca 19000 mensen wonen binnen de 45 dB Lden contour en ca. 16500 mensen binnen de 50 dB Lden contour.

Mw. Quadvlieg, mede sprekend namens Brunssum, constateert dat er weliswaar geen causaal verband bestaat tussen geluidhinder en gezondheid maar dat er wel sprake is van ernstige hinder (en stress). Ze vraagt om maatregelen van het Rijk. Dhr. Kwast zegt dat de maatregelen gezocht moeten worden in zo min mogelijk vluchten en afspraken maken over maatregelen over leefbaarheid en duurzaamheid. Dhr. Burlet vult aan dat mogelijk ook slimme oplossingen gezocht kunnen worden met diverse beleidsprogramma’s voor b.v. renovaties en energietransities.

Dhr. Kockelkoren vraagt naar de mogelijkheden van de Basis om de piekbelasting te verminderen. Dhr. Pellemans geeft aan dat ze aan het plafond van hun mogelijkheden zitten, maar desalniettemin in operationele zin toch kijkt op welke wijze maatregelen kunnen worden getroffen b.v. op nationale feest- en/of herdenkingsdagen. Conform bestuurlijke toezegging. Wat betreft een andere vliegwijze is erbij starten en/of landen geen winst meer te behalen met de huidige toestellen.

Mw Turfboer vermeldt een aantal maatregelen die in het verleden getroffen zijn om de overlast te verminderen zoals het verminderen van het aantal vluchten door meer inzet van de vluchtsimulator, uitplaatsing vluchten naar andere Nederlandse en buitenlandse luchthavens en vervanging luidruchtige transport-en tankertoestellen door stillere toestellen,

Dhr. Burlet wijst op het belang van goede communicatie. Dan gaat het onder andere om voorspelbaarheid van vluchten en duidelijkheid over de toekomst van de basis. Ook noemt hij de invloed van nachtvluchten. Mw. Essers onderschrijft het belang van goede communicatie. In eerdere gezondheidsonderzoeken is dit ook als aanbeveling meegegeven. . Dhr. Pellemans merkt op dat het aantal nachtvluchten relatief beperkt is. Aantallen heeft hij niet paraat, maar daar komt hij in een volgend overleg op terug. (NB Uit de rapportages van het NLR blijkt dat er in 2019 sprake is geweest van 5 vliegtuigbewegingen in de periode tussen 22.00 – 08.00 uur. In 2020 betrof het 1 vliegtuigbeweging in deze periode.)

Bij uitzondering (mede vanwege de digitale vergadering) staat de voorzitter toe dat toehoorders vragen kunnen stellen. Op verzoek van toehoorder dhr. Gebben zal dhr. Hajema nogmaals kijken naar de literatuurlijst, ook al is die naar zijn zeggen vrijwel compleet. N.a.v. de vraag van dhr. Gebben t.a.v. ‘preventiemaatregelen’ wijst dhr. Kwast op het tevergeefs verzoek om schonere motoren, de doorgevoerde beperkingen van het aantal vluchten boven Nederland en het zo veel mogelijk beperken van vluchten in de late avond / nacht, weekend en tijdens bijzondere dagen. Mw. Quadvlieg constateert dat er feitelijk sprake is van ‘symptoombestrijding’. De overlast blijft namelijk aanhouden.

Dhr. Burlet wijst erop dat de provincie Limburg en de RUD in gesprek zijn over de ontwikkeling van meetkastjes voor fijnstof. Dhr. Franssen vraagt of dat dan ook ultrafijnstof betreft. Dhr. Burlet komt hierop terug.

4. Mededelingen:

Dhr. Kockelkoren volgt dhr. Theunissen op als burgerlid namens de gemeente Beekdaelen. De vergadering bedankt dhr Van Dam voor zijn inzet en verwelkomt dhr. Demmers als zijn opvolger.

5. Concept-verslag d.d. 3-12-2020 (CAL-AWACS-2021-03)

Het concept-verslag wordt ongewijzigd vastgesteld. Tekstuele suggesties zijn doorgevoerd.

N.a.v. het verslag rijkt mw. Quadvlieg een viertal 'kanttekeningen 'van DGMR aan t.a.v. de NLR-rapportage (beperking geluidsreductie 2016-2019);
- Belangrijkste constatering uit de geluidmetingen is dat de aantallen (zeer) lawaaiige vliegtuigpassages niet echt is afgenomen;
- NLR constateert dat MP 184 onevenredig hoog bijdraagt aan de gesommeerde geluidenergie door aan te geven dat dit meetpunt ligt tussen de woonkernen van Schinveld en Brunssum. Dit miskent echter het gegeven dat dit meetpunt juist representatief is voor het zuidelijke deel van Schinveld;
- Daarnaast kan worden geconstateerd dat een reductie van 35 % van het aantal vluchten leidt tot een jaargemiddelde geluidreductie van maximaal 1- 1,5 dB. Dit jaargemiddelde verschil is echter voor het menselijke oor niet waarneembaar. De ervaren hinder wordt daarnaast bij vliegtuigen meer veroorzaakt door de luide passages in randen van de dag, dan door het jaargemiddelde niveau;
- Uit de klachtenrapportage van het KICL blijkt niet echt dat het aantal klachten de afgelopen jaren is afgenomen.

6. Bespreken actielijst (voor zover niet opgenomen in concept-agenda).

A. Standpuntbepalen t.a.v. digitale archivering.

Het ontbreekt aan financiële middelen en capaciteit voor dynamisch historisch archief met zoekfunctie. Ambtelijke bijstand vanuit gemeenten en provincie kan worden verleend voor stukken uit het verleden. De vergaderstukken worden zsm gepubliceerd op de landelijke site voor luchtvaartcommissies (COVM.nl). Dhr Kwast dient daartoe gemachtigd te worden. Dhr. Kleuters betreurt het dat het gevraagde dynamisch archief niet mogelijk is. Op verzoek van mw. Quadvlieg wordt bezien of een verwijzing op de provinciale site naar de openbare vergaderingen en vergaderstukken mogelijk is (in afstemming met de gemeenten).

B. Ter kennisname : Overzicht diverse rapportages m.b.t. vliegbasis Geilenkirchen die (standaard) in de CAL worden besproken (CAL-AWACS-2021-04).

Kennis wordt genomen van de rapportages. Dhr. Franssen informeert naar de stand van zaken voor het omzetten van KE-waarden naar L-den waarden en vraagt of deze omzetting ook geldt voor de vliegbasis Geilenkirchen. Dhr. Kwast meldt dat 'Den Haag' met deze omzetting bezig is en alvorens besluitvorming plaatsvindt, aan de hand van diverse scenario's, eerst overleg plaatsvindt met luchtvaartcommissies, waaronder de CAL. Meer duidelijkheid hierover wordt dit najaar verwacht. Dhr Kwast wijst erop dat Defensie de ruimte voor militaire vliegactiviteiten wil behouden, maar dat 'omzetting' niet betekent dat dan ook meer ruimte geclaimd wordt. Dat geldt ook voor de vliegbasis Geilenkirchen. De geldende afspraken met betrekking tot het aantal vliegtuigbewegingen boven NL grondgebied blijven uitgangspunt. Mogelijk dat het aantal gehinderden bij de L-den normering toeneemt, terwijl het aantal vliegtuigbewegingen hetzelfde blijft. Afgesproken wordt dat het onderwerp op de actielijst komt.

Aanvullend op 'deze omzetting' wijst mw. Quadvlieg op de komst van de Omgevingswet. Nader bezien dient te worden welke consequenties ook deze Wet heeft voor de vliegbasis Geilenkirchen c.a.

C. Literatuurstudie "internationale gezondheidsstudies".

Uitkomst van het overleg is dat de gemeente Brunssum zo mogelijk contact opneemt met de Universiteit van Maastricht voor een literatuurstudie naar gezondheidseffecten bij internationale luchthavens.

Op verzoek van mw. Quadvlieg wordt aan de actielijst toegevoegd de toezegging van het Rijk over het uitplaatsen van oefenvluchten. Afgesproken wordt dat de heren Kwast en Pellemans de volgende keer hierop terugkomen.

D. Fysiek werkbezoek Voorzitter CAL bij omwonenden

Het bezoek vindt plaats indien het weer mogelijk is vanwege de corona maatregelen. Mw. Offermans doet het voorstel om het werkbezoek te laten plaatsvinden bij dhr. Trommelen thuis.

7. Bezoek staatssecretaris Defensie mw. Visser (toelichting gemeenten en B. Kwast).

De gemeenten Beekdaelen en Brunssum, Parkstad Limburg en de Ministeries van Defensie en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) voeren overleg over een mogelijk pakket van maatregelen om de duurzaamheid en leefbaarheid te versterken in deze gemeenten. BZK is aangesloten vanwege aspecten van ruimtelijke ordening en regio-deals. De gesprekken zijn mede bedoeld t.b.v. een BO tussen de staatsecretaris van Defensie en de regio. Eind vorig jaar kon dit gesprek niet doorgaan vanwege Corona.

Op vraag van dhr. Kleuters antwoordt dhr. Kwast dat de gesprekken ook een verdere uitwerking zijn van het eerder genoemde ‘vier-sporenbeleid’. Mw. Quadvlieg vult aan dat weliswaar Parkstad Limburg meedoet vanwege het instrument van de regio-deal maar dat de beoogde resultaten dienen te landen in de gemeenten Beekdalen en Brunssum omdat daar de overlast wordt ervaren.

8. Stichting Klachtentelefoon Zuid-Limburg

A. Overzicht Klachten 4e kwartaal 2020 (CAL-AWACS-2021-05)

Dhr. Kockelkoren constateert dat het aantal vliegbewegingen en klachten is afgenomen, terwijl het aantal klagers is toegenomen. Dhr Kleuters vindt het opvallend dat bijvoorbeeld vanuit Merkelbeek geen klagers zijn en juist veel vanuit Brunssum. Een mogelijke oorzaak van de toename van het aantal klagers zou volgens dhr. Pellemans kunnen zijn de bijzondere situatie van Corona (met veel thuiswerken). Mw. Duijvestijn merkt op dat het aantal klagers t.a.v. 2019 is afgenomen. Kennis wordt genomen van het overzicht.

B. Woonkernoffenders 4e kwartaal 2020 (CAL-AWACS-2021-06)

N.a.v. vragen van dhr. Franssen meldt dhr. Pellemans dat het aantal woonkernoffenders (5) fors is afgenomen. Gezien de frequentie van het aantal vliegtuigbewegingen kan er van uit worden gegaan dat het verschillende piloten betreft.

In de vorige CAL-vergadering zijn vragen gesteld over de historie van de onderhavige rapportage en waarom deze zich beperkt tot ‘woonkernoffenders boven de woonbebouwing/ woonkern van Schinveld en/of Brunssum’. M.w. Quadvlieg heeft daarbij benadrukt dat andere (kleinere) woonkernen ook overlast ervaren van overvliegend verkeer van de vliegbasis, maar dat deze klachten niet op dezelfde manier worden behandeld. Er vindt alleen registratie van klachten plaats.

Naar aanleiding van deze vragen heeft een separaat overleg plaatsgevonden tussen de gemeenten, Ministeries, LNR en provincie Limburg. Duidelijk is geworden dat de toespitsing op Schinveld en Brunssum terug te herleiden is op een afspraak in de CAL vergadering d.d. 14 december 2000. In deze vergadering is de afspraak gemaakt om vluchten die zich buiten de vastgestelde tolerantiegrenzen

bevinden en de woonbebouwing/woonkern van Schinveld en/of Brunssum beneden de 3000 ft. overvliegen, kortweg ‘woonkernoffenders’, door SKLZL/ KICL ter controle c.q. beoordeling naar de plv. basiscommandant van de AWACS basis te sturen. Het SKLZL/ KICL onderzoekt daartoe dagelijks de vliegtuigbewegingen van de basis met behulp van Flight Track Monitoring System (FANOMOS), op dezelfde wijze als het NLR dat doet in het kader van de periodieke geluidrapportages over Geilenkirchen. De geconstateerde woonkernoffenders boven Schinveld en/of Brunssum worden voor onderzoek naar de basis gestuurd. De basis kijkt wat de oorzaak van de woonkernoffenders is geweest. Vervolgens vindt terugkoppeling van de bevindingen door de basis plaats, tevens van de eventueel door de basis ondernomen acties. Per kwartaal wordt een rapport gemaakt met een overzicht van de woonkernoffenders boven Schinveld en Brunssum, resultaten van het onderzoek en eventueel ondernomen acties door de basis welke in de CAL wordt besproken. Mw. Duyvestijn van de SKLZL/KICL geeft aan dat deze toelichting is opgenomen in het kwartaalrapport en dat daarnaast in de klachtenrapportages inmiddels meer aandacht besteed wordt aan de afkomst en aard van de klachten, ook uit de (kleine) woonkernen.

Mw. Quadvlieg acht dit weliswaar goede verbeteringen maar dat neemt volgens haar het gemaakte onderscheid niet weg in de afhandeling van de klachten (o.a. reactie Basis) wanneer een klager een klacht indient over overlast van vliegverkeer van de vliegbasis over een andere woonkern dan Schinveld of Brunssum. Dhr. Pellemans wijst erop dat dit wellicht historisch zo gegroeid is en stelt voor om hier voor een volgende keer nog eens goed naar te kijken. Afgesproken wordt dat het onderwerp de volgende keer terug op de agenda komt. In overleg met de SKLZL/KICL en het NLR zal bezien worden hoe de afhandeling van en de rapportage over de klachten vanuit de andere woonkernen dan Schinveld en Brunssum. verder verbeterd kunnen worden.

9. Toekomst basis AWACS Geilenkirchen / overleg met Duitsland

A. Brief wethouder L’Espoir (CAL-AWACS-2021-07)
B. Reactie GS n.a.v. brief wethouder L’Espoir (CAL-AWACS-2021-08)
C. Reactie Defensie

De heren Kockelkoren en Raes zijn verbaasd over de reactie van de provincie Limburg. Procedureel, in die zin dat GS reageert op een brief van wethouder L’Espoir gericht aan de CAL. Inhoudelijk, dat het volgens hen de overlast voor de bevolking al jarenlang duidelijk is, en de economische impact, vooral op Duits grond gebied, ook genoegzaam bekend is. Ze begrijpen dan ook niet goed dat de provincie Limburg eerst nog een brede oriëntatieronde wilt maken met alle partijen. Ze hadden een duidelijker standpunt van de provincie Limburg vóór de bevolking verwacht. Mw. Quadvlieg onderschrijft hun zienswijze.

Dhr. Burlet wijst erop dat de situatie tot 2035 nagenoeg duidelijk is. Daarom hoopt hij ook dat partijen afspraken kunnen maken over duurzaamheid en leefbaarheid. Voor wat betreft na 2035 acht GS het een goede zaak dat eerst een brede oriëntatieronde wordt gemaakt met alle relevante partijen, incl. NAVO en Duitse partners, en organisaties verbonden aan de CAL alvorens er richtinggevende uitspraken worden gedaan. Hij staat een zorgvuldige gespreksronde voor o.l.v. de provincie Limburg waarbij de ervaren overlast door de bevolking niet ter discussie staat.

Dhr. Kwast constateert dat de AWACS in 2035 het einde van de operationele levensduur bereiken. Daarna heeft de NAVO een vervangend systeem nodig. Dit brengt de NL-vertegenwoordiger bij de NAVO ook in. Hierbij wordt ook verwezen op het geringe draagvlak voor AWACS in de regio en de ervaren overlast. In de NAVO is het voortbestaan van de vliegbasis Geilenkirchen als NAVO-basis na 2035 nooit aan de orde geweest. Media die hebben gepubliceerd over sluiting van de vliegbasis in 2035, hebben dat bericht niet vooraf geverifieerd bij Defensie.

Dhr. Kwast gaat ervan uit dat de gemeenten in het komende bezoek de toekomst van de Basis na 2035 ook op de agenda van het bezoek van de Staatssecretaris zullen zetten. Er wordt binnen Defensie niet nagedacht over het gebruik van de luchtmachtbasis Geilenkirchen voor de Nederlandse jachtvliegtuigen. Volgens dhr. Kwast is dat vraagstuk niet aan de orde.

Onder verwijzing naar een recent incident boven Meerssen met vallende brokstukken vraagt mw. Offermans naar de risico's met het vliegen met oude vliegtuigen en motoren. Dhr. Pellemans antwoordt dat de AWACS een ander type vliegtuig zijn en de intensiteit tussen militair en civiel gebruik verschilt. De AWACS voldoen altijd aan de geldende onderhouds- en keuringseisen.

Mw. Quadvlieg constateert, met verwijzing van de brief van GS, dat de provincie Limburg en de gemeenten voor het eerst niet eenduidig gezamenlijk in deze optrekken. Dhr. Burlet pareert door te stellen dat de gemeenten ook voor verzending van de brief van dhr. L'Espoir geen contact met hem als voorzitter c.q. GS hebben opgenomen.

Dhr. Burlet kan zich voorstellen dat eerst provincie Limburg en gemeenten een keer overleg voeren separaat alvorens er door vertegenwoordigers van GS een bredere oriëntatieronde wordt gemaakt voor de periode na 2035. Mw. Quadvlieg kan zich vinden in het procedure voorstel.

Afsluitend constateert dhr. Burlet dat hij feitelijk op een 'dubbele rol' wordt aangesproken door de leden van de CAL. Enerzijds is hij onafhankelijk voorzitter, anderzijds worden bestuurlijke beleidsinhoudelijke uitspraken verlangt. Soortgelijke vraagstukken spelen ook bij de luchtvaartcommissie de Peel. Om meer duiding te krijgen over deze rolverdeling wordt een stuk voorbereid t.b.v. GS merkt dhr, Van Vugt op.

10. Ingekomen stukken. Voorstel : ter kennisname van

A. Brief NRW over Umsetzung des Fluglärmgesetzes- Neufestsetzung des Lärmschutzbereich für den militärischen Flugplatz Geilenkirchen (CAL-AWACS-2021-09)

N.a.v. een vraag van dhr. Kleuters licht mw. Turfboer toe dat de exploitatievergunning voor de luchtvaartbasis niet verandert en de zonering in Nederland niet verandert. Op basis van cijfers van luchtvaartverkeer actualiseert de Duitse overheid de zones in verband met de ruimtelijke ordening,

B. Brief GS Limburg inzake herziening subsidie Sensornet (CAL-AWACS-2021-010)

Met tevredenheid constateert mw. Quadvlieg dat het vraagstuk 'eindelijk' is afgehandeld.

C. Brief Vaste Kamercommissie I&W inzake bezoek Tweede Kamerleden (CAL-AWACS 2021-11)

Met teleurstelling heeft mw. Quadvlieg kennis genomen van het standpunt van de Tweede Kamer. De gemeenten zullen een uitnodiging richten aan de nieuwe leden van de Tweede Kamer. Dhr. Burlet ondersteunt dat initiatief.

11. Rondvraag en sluiting.

Dhr. Laeven vermeldt dat de Minister van Defensie onlangs op bezoek is geweest in de gemeente Kerkrade (Eygelshoven). Hij hoopt dat de staatsecretaris van Defensie ook binnenkort de regio bezoekt.

N.a.v. een vraag van dhr. Gebben biedt dhr. Pellemans aan om desgewenst informatie te komen verstrekken bij gemeenten en / of omwonenden. Uiteraard voor zover dat operationeel mogelijk is.

Niets meer aan de orde sluit de voorzitter onder dankzegging de bijeenkomst.

De volgende bijeenkomst is op donderdag 24 juni van 15:30 – 17:00 uur te Brunssum of digitaal.